

SZERKESZTŐI JEGYZET

A jelen olyan messze van. Még mindig az az érzés szorongat szerkesztés közben, hogy az élő iskola és a reflektáló, értelmező, segítő, felfedező tudomány csak színezi a lapunkat, de még nem foglalta el, nem vette birtokba. Noha ezen igyekszünk. Megpróbáljuk hát közvetlenebbül erősíteni ezeket a jelenbeli kapcsolatokat, szálakat, vetületeket, fogalmazási módokat. Idei első lapszámunk Látószög rovatában Gyurán Ágnes és Kozma Tamás írását olvashatják. Mindkét írás felkérésre készült, arra kértük a nyugalmazott debreceni professzort, oktatáskutatót és a felvidéki magyar tanító-nőt, hogy számoljanak be olvasóinknak elmúlt évekről, napi pedagógiai, iskolai, kutatói gondjaikról, szakmai élményeikről. Minden megkötés nélkül, a cseppről és a tengerről egyaránt, ahogy tetszik, kinek mire van gondolja. S terveink szerint ez így lesz a következő számokban is, párhuzamos krónika kezdődik, remélhetően adódik majd általuk a megszokottnál (és nem elégségesnél) közvetlenebb látásmód.

De kit kér fel a szerkesztő? Erre a fontos kérdésre nincs egyszerű válasz. A magyar pedagógia gazdagságát szeretnénk bizonyítani, s mivel bizonyítandó (és ma alighanem kevesen volnának azok, akiknek ez a gazdagság magától értetődő), épp emiatt nem könnyű vállalkozás, hiszen annak a közvetett beismerése, hogy a látogatás a tétel ellen szól. A szerzőkeresésének nincs kijelölt útja, esetlegességekre fogunk hagyatkozni, ha az olvasó magyarázatot vár, akkor már úgyis mindegy. Csak az első két felkérés indítékát jeleznénk. Kozma Tamást, a modern magyar oktatásszociológia vezető alakját kutatói közösségek köszöntötték tavaly, 75. születésnapján; Gyurán Ágnes pedig a *Tanárok éjszakája*

múzeumi program vendége volt a Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeumban, s beszámolót is küldött a múzeum munkatársa közvetítésével (*Pósa-projekt. Új Pedagógiai Szemle*, 2014. 11–12. 105–106. o.), majd a Pósa- emlékévé zárórendezvényén, Monoron személyesen is találkoztunk, egymást felülmúló véletlenek sorozata volt ez, nehezen lehetett volna nem észrevennem a nagy rendező csendes noszogatását, hogy segít a választásban, csak hallgassak rá. (Szívesebben hallgatnék azonban olvasóink javaslataira.)

(Amúgy pedig leginkább mindenkit szeretnék szóra bírni.)

Másik új kezdeményezésünk az iskola önmagától való távolságát próbálná csökkenteni. A tanulás az élet legbensőbb összetevője. Az iskola azonban mintha néha el elveszítené ezt az eredendő meghatározottságát, s valami különös, élettől elidegenedett alakot ölt. Ez ellen próbálnánk valamit tenni a magunk eszközeivel. Az élettől dolgozó szakembereket hívjuk segítségül, alkotókat, akik az iskolai kereteken kívül vannak, akik látják, értik az iskola baját, s akik a tanulás eredeti természetének újrafelfedezéséhez adhatnának támogatást. Én legelőször is az írókra gondoltam, akik évezredek óta öröködnék az emberi történet becsülete és valódi természete fölött, de persze mennyire természetesen dolgoz az orvosnak, a tudósnak, a zenésznek, s akármelyikünknek, csak meg kellene szólalnunk valahogy, ehhez azonban az írók értenek a legjobban, ők a szószólóink. Segítségükkel megpróbáljuk az iskola és az élet azonos, közös, elváló, el nem választható dolgait újra és újra szétválogatni,

összerakni, rostálni, hogy iskola és élet a különbségükben megeljük azonosságukat.

Hátsó borítókra kortárs íróktól, alkotóktól iskolát érintő idézeteket válogatunk, s próbáljuk szerzőiket faggatni.

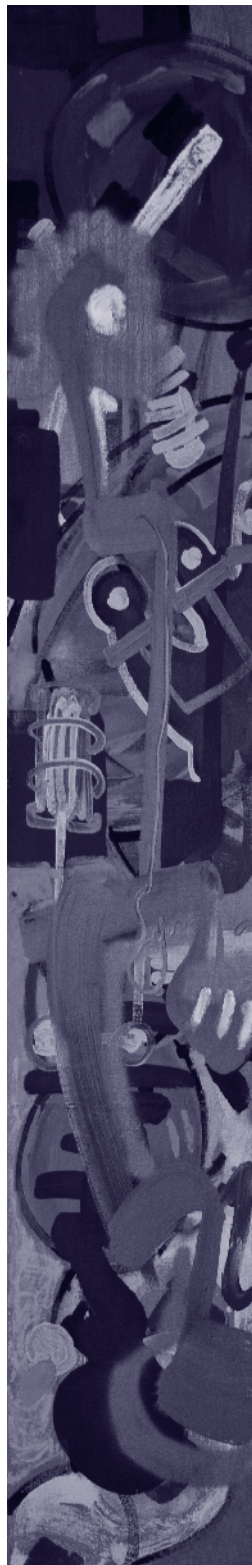
Ezzel a számmal búcsúznak olvasószervezőinktől, Juhász Zsuzsától, aki nyugdíjba vonult, és nem segít már nekünk abban, amiben pedig nélkülözni fogjuk, hogy minden betű, minden mondat, minden írásjel a helyén legyen, amennyire lehet, s hogy hiba nélküli, szép lap kerüljön az olvasók elé. Zsuzsa már Mayer József főszerkesztő idején is a lapnál dolgozott, szerette a Szemlét, olykor erején felül is szíven viselte a lap minden gondját. Szeretettel búcsúznak tőle, az ő áldozatossága az az örökség, az a szellemiség, amelyet egy szakmai közösségnek készülő lap nem nélkülözhet. Köszönjük, kedves Juhász Zsuzsa.

2015. február 14.

Takács Géza

A *Tanulmányok* rovat közlési feltételeire és publikációs stílusára vonatkozó elvárásaink, illetve javaslataink megegyeznek a *Magyar Pedagógiáéval*, egyelőre saját honlapunkon még nem elérhetőek. Kérjük szerzőinket, keressék a magyarpedagogia.hu honlapon. A rovatban megjelent írásokat lektoráltatjuk, a lektorálás szempontjai a szerkesztőségtől kérhetőek, és hamarosan az új intézeti folyóiratportálon lesznek elérhetőek.

*Balogh Ede Farkas
cím nélkül
olaj, vászon
40x250 cm*

élet és iskola, élet-iskola, életiskola, iskola és élet, iskola-élet, iskolaélet

„Nos hát, az én világra jövetelemkor a Nap az addig ismert legnagyobb gazdasági világválság jegyében állott, az Empire State Buildingtől az egykori Ferenc József-híd turulmadaráig a földkerekség valamennyi kimagasló pontjáról nyakra-főre ugráltak vízbe, szakadékba, kövezetre – ki hová tudott – az emberek; egy Hitler Adolf nevű pártvezér roppant barátságtalan arccal fordult felém *Mein Kampf* című művének lapjai közül, a numerus claususnak nevezett első magyar zsidótörvény konstellációm zenitjén állott, mielőtt helyét elfoglalta volna a többi. Valamennyi földi jel (az égiekről mit sem tudok) születésem fölöslegességéről, mi több: ésszerűtlenségéről tanúskodott. Ráadásul szüleim számára is csak nyűgnek érkeztem: éppen válni készülődtek. Egy olyan pár szeretkezésének dologisága vagyok, akik nem is szerették egymást; talán egy engedékeny éjszaka gyümölcse. Hipp-hopp, egyszerre csak itt voltam, a természet kegyelméből, mielőtt még bármelyikünk jobban is megfontolhatta volna. Egészséges gyermek voltam, kinőttek fogacskáim, elkezdtem gagyogni, értelmem nyiladozott: kezdtem belenőni szétburjánzó dologiságaimba. Közös fiacskája voltam apukámnak, anyukámnak,

akiknek egymáshoz semmi közük sem volt immár; növendéke egy magánintézetnek, ahová – míg valóperüket bonyolították – őrizetbe adtak; tanulója az iskolának, apró polgára az államnak. »Hiszek egy Istenben, hiszek egy Hazában, hiszek Magyarország feltámadásában« imádkoztam a tanórák kezdetekor. »Csonka-Magyarország nem ország, egész Magyarország mennyország« – olvastam a vérvő festékkel körvonalazott térkép feliratát a falon. »Navigare necesse est, vivere non est necesse« – bifláztam a latinórákon. »Sömá jiszroél, adonáj elohénu, ádonáj ehod« – tanultam a hittanórán. Mindenfelől bekerítettek, birtokba vették tudatomat: neveltek. Hol szerető szóval, hol szigorú intellekkel lassacskán megérleltek rá, hogy kiirtsanak. Sosem tiltakoztam, iparkodtam megtenni, ami tőlem telt: bágyadt jóakarattal ájultam bele jólneveltségi neurózisomba. Egy szerényen igyekvő, nem mindig kifogástalan előmeneteli tagja voltam az életem ellen szőtt hallgatag összeesküvésnek.

Elég; kár az eredetemet kutatnom: nincsen. Belecsöppentem egy folyamatba, amit a velem született csalóka időérzék folytán kezdetnek hittem.”

(Részlet Kertész Imre: *A kudarc* című regényéből)

